Ч. 50. | Чернівці, неділя дня 3. (15.) марта 1896. | Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Наша бездїльність народна.

VI.

(Дальше).

Вернїм однак до Народної Ради. Після мого погляду повинен єї видїл **н о в о** вибраний з можливою у Львові розвагою, бодай в первих початках свого істнованя взяти ся до працї з найбільшою енерґією, новинен дати о собі чути, щоби партия знала, що має новий видїл. Се здвоєнє енерґії потрібне і вказане тим більше, що не мож єму навіть думати о зложеню вини з безчинности на непритомного єго предсїдателя; тим більше, що народовцї даючи п. Романчукови найвисшу почесть, яку мають до розпорядимости, вибір і в Народнїй Радї і в Просьвітї, тим самим дали до зрозуміня, що личність єго не сьміє нїхто з нас компромітувати. Народовцї не від занятого в иньшім напрямі предсїдателя одного і другого товариства вижидають в тих товариствах працї, а від видїлу; і за бездїльність не предсїдателя, а видїл роблять прилюдно одвічальним.

Нам однак готові сказати: звідки-ж знаєш, що нїчо не робить ся? Звідси знаю, що нема жадного слиху о якій небудь роботї. Коли скличуть на збори, провінция їде, платить на ті збори тисячі; чиж думає хто, що на те, щоби була парада, що були збори? Нї, на се, щоби причинити ся до житя товариства. На зборах послїдних постановлено, щоби видїл Народної Ради займив ся вічами в ріжних околицях; ми, що се постановляли, за місяць дїйствованя нового видїлу, маємо куплене нашим приїздом право знати, чи видїл постановив в сїй справі вже що позитивного. Збори передали до полагодженя видїлови внесеня, щоби Народна Рада з своїми членами була в неустанній стичности через власну евентуальну часопись, через „Батьківщину“ примірòм, а нехай і через „Дїло“. Ми, що рішили передати сей внесок до полагодженя видїлови, в праві знати, чи полагоджено єго і як. Народна Рада вимагає від нас на провінциї взможеної працї, і слушно; ми, працюючи як уміємо, в праві бачити до сеї працї провід, принуку; від місяця однак дармо вижидаємо команди від тих, кого вибрали комендантами. Давнїйший спосіб веґетованя, істнованя лише на письмі центрального полїтичного товариства, нам вже надоїв. І коли має Народна Рада членів, котрі членьскої вкладки не платять, то се тому, позаяк много членів не бачить жадної, кругом жадної працї, котрій годить ся пособляти грошем.

Але ще щось. Нам відоме, що недавно один з членів Народної Ради віднїс ся до теперішного видїлу з предложенєм, щоби она взяла на себе наклад летючих писем аґітацийних, подавши плян не найгірший (щоби іменно працї, на такі аґітацийні брошури пригожі друковати в „Дїлї“, і звідси накладом Народної Ради робити відбитки). Член сей донїс, що має вже дещо для сеї цїли готового, і питав, чи прислати; однак до трех тижнїв не дістав він жадної відповіди. Чому? Чи знову не заходить тут факт, що і самі не роблять, і других не допускають до роботи?

VII.

Годї при сїй „Revue“ поминути і Просьвіту. Вже-ж се цїкава річ, коли по послїдних загальних зборах картки з друкованими іменами кандидатів до видїлу видано в послїдній хвилї, і не полишивши часу до орієнтациї, сейчас приступлено до голосованя. Сїй штучцї завдячуємо, що до видїлу ввійшли поновно декотрі люди, що не мають о дїловодстві Просьвіти понятя і сповняють там хіба службу манекінів. Взгляди, якими покривано приватно предложенє декотрих личностий до поновного вибору, зовсїм не імпонують: коли ходило о репрезентацию певного стану, можна було найти кого иньшого; а коли не було нїкого иньшого, нехай би за се відповідав

Дурний Гуцуляк.

Повістка

ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.*)

Гуцулів звуть усї дурними. Але я вам розповім, як оден такий дурний Гуцуляк та пошив усїх паробоів, у славнім селї Мудрівцех у великі дурнї. А се так було:

У славнім селї Мудрівцех, про котре я вам ще неодно цїкаве маю розповісти, сидїла собі одної недїлї по полудню громадка парубків, тай пили пиво, бо у Мудрівцех, видите, навіть слинаві баби горівки не пили, а з того на таке прийшло, що орендар Ицко у такім подертім кафтанї ходив, що би і раки були до него не почиплялись, не то що.

Мудрівскі парубки не мали що робити, та кпились з Ицка; аж на се уходить оден обдертий Гуцулячок у корчму, уклонив ся парубкам та й пішов до жида, а парубки давай собі з него кепи бити.

— Еге! — каже оден — чи сей лиш не прийшов, у Ицка за льокая найматись? Се би пара собі!...

— Може Ицко в него — каже другий. — Хіба ти не видиш, яку здорову та набиту мошенку зза пазухи таскає, та каже Ицкови дати собі цїлу кварту пива, та ще і снїданє до того?

— Ану, хлопцї, що ми сего підгоцкаємо, а то без рукавиць! — каже третий. — Зачни ти лиш, Петре, з твоїми загадками, як се тобі нераз уже вдалось. Ану, хлопцї, хто має порожну карабушку від сірників?

— Знайте, хлопцї, аби він лиш нас не підгоцкав! — каже четвертий. — Гуцули не такі дурні, як їх пишуть.

— Ге! ледїню! — каже пятий, підкручуючи собі уса — сїдай собі коло нас! Відки родом? чи лиш не з Дрантигузів?

— Не, ште-братчики! я родом з Дурнолупів — каже Гуцуляк. — Позволите менї коло себе сїсти?

— І овшем! і овшем! ледїню годний! — каже Петро, моргнувши хитро на товаришів. — Ми загадали собі сегодне у загадки грати; може і ти пристанеш до нашої співки?

— Буду чути — каже Гуцуляк — усьміхаючись і собі — єсли лиш моя мошенка вистарчить...

— Фрашки! — каже Петро сьміючись. — У нас заліжка така: кождий з нас по черзї загадує загадку; якже-ж ту загадку котрий небудь з нас відгадає, то загадочник платить шістку кари до складки в отсу порожну карабушку. Але як хто таку круту загадку загадає, що ю нїхто не годен відгадати, той бере собі усї складені гроші. Пристаєш, годний Дурнолупче?

— Длячого-ж би я до такого годного товариства не мав пристати? — каже Гуцуляк. — Лиш буду просити, аби моя загадка на-послїди осталась.

— Нехай і так буде! — каже Петро. — Отже я зачинаю: Кілько доріг сходить ся в Чернівцех на ринку?

— І одна не, — каже Василь — бо на ринку лиш люде сходять ся, а не дороги... Але відгадайте мою загадку: Як ідеш до Чернівцїв, що тобі на праві руцї?

— Пять пальцїв! — каже Іван. — Длятого клади і ти, Василю, шістку до карабушки, як се поклав Петро, аби здоров нам за се був! А тепер хто з вас відгадає мою загадку: Длячого шкребче баба моркву?

— Бо піря не має! — каже Тимофій. — Бо як би морква мала пірє, то баба би ю не шкребтала, але скубла. Длятого сюда з шестаком, пане Іване! А тепер слухайте мою загадку: Котру страву нїхто би з вас не їв?

— Котюжу страву, — каже Семен — бо здохлу кобилу ачей нїхто з нас не буде їсти? Ану шестака, брате Тимофію! А тепер прошу мою загадку: Длячого біжить пес за заяцем?

— Бо заяць не хоче бічи за псом — каже Штефан. — Шістку, Семене! А тепер хто се відгадає: Хто видить більше, чи той, що одно око має, чи той, що дві?

— Той, що одно — каже Андрій — бо він видить у другого аж дві. Шестака, пане Штефане! А тепер слухайте: Де найвищі гори?

— Там де найглїбші доли — каже Сидор. — Ану, до карабушки, премудрий мій Андрію! Так! А тепер на тебе черга, годний Дурнолупче! Ну?

— Я би просив, годне парубоцтво, аби ме-

---

*) Ся повісточка найшла ся поміж посмертними паперами Ю. Федьковича. Она ще не була друкована. —*Ред.*

стан, але не товариство, беручи до виділу, що найшло ся на дорозі. Однак стало ся!

Головна задача Просьвіти, се видавництво популярних книжок. Сли приглянемо ся тим видавництвом оттак приміром від ч. 130, побачимо там много, вельми много книжочок, над котрими дивуємо ся, як вони могли ввійти в склад видавництв так поважного товариства як Просьвіта. Таже Просьвіта чей не есть предприємством для задруковуваня паперу! Який інтерес може мати для селянина, (бо для него передовсім видають ся, або повинні видавати ся книжочки Просьвіти) н. пр.: ч. 132, 133, 143, 144, 145, 146, 147, 153, 157, 158, 161, 167, 168, 181, 186? Писане, аби була книжочка. Чи се рация просьвітна? Від чого-ж якийсь комітет редакцийний, від чого ремунерация, на наші обставини значна, коли такі дрібниці рахує Просьвіта на серіо межи просьвітну свою працю? Чи у нас нема змислу критичного ні трохи, коли річи, здалі хиба до часописи, котру на другий день кидаємо в кут, заосмотрює ся фірмою просьвітного товариства, даючи тим єму сьвідоцтво духової нищети? Мало що над 24 аркушів в рік, добре — як кажу — преміованих і сего, мимо широкого апарату редакцийного, годі дати в доборі. Се мусить нас стидати, сему треба вже раз спротивити ся прилюдно.

І що дивне, то се, що мимо редакцийного реґуляміну, мимо нарікань провінциї, комітетови редакцийному видавництв Просьвіти годі здобути ся на якусь систему в видавництвах. Книжочки, з малою виімкою видають ся якби від напасти. Видавництва роблять вражінє крайної припадковости, браку всїлякого пляну. Повістка дрібна, житєпись оброблена без очивидної цїли, се „просьвітні“ праці! Діл господарский, діл суспільний занедбані зовсім, так само майже діл промисловий і релїґійний. Ба навіть язик часами (кн. 130) зовсім не можливий в першій лучшій часописи, не то в книжочці Просьвіти.

Нам готові сказати: мало хто пише до Просьвіти. Певно що при теперішній процедурі лучшим, або старшим писателям відійде охота писати для Просьвіти. Або-ж можна бути певним, що працю на довільно вибрану тему прийме редакцийний комітет? Або можна бути певним, чи не відішлють з подякою, мотивуючи, що на сю тему є вже материял давнїйший? Або-ж має ся певність, що річ фахову будуть судити фахові люди? А се всьо трафляло ся... Трафляло ся і таке, що авторство до книжочок було a priori винайдене; і саме тоді вкрало ся в просьвітну роботу найбільше „рамот“.

Менї відоме, що в архіві виділу спочивають ріжні внески членів, стремлячі до упорядкованя видавництв „Просьвіти“. Так відомий менї один внесок, щоби виділ сам визначив теми, і преміовав праці дорогою конкурсу. Тоді хоч знають писателї, що писати, і що їх праця не буде даремна a priori; а товариство прийде поволи до комплетованя просьвітної працї. Відомий менї вичерпуючий плян на видавництва господарскі, з котрого би лише брати титули один за другим, і оголошувати на них конкурс. Відомий менї внесок, щоби рецензентів до рукописий прилюдно оголошувано, щоби вибирано їх після фаховости, через що було би запоручене, що всяка праця перейде фахову, а не покутну критику. Та дарма! Се всьо бачить ся у нас, Русинів не потрібне; нам вигіднїйше іти на потемки. А може була се обава о конкуренцию писателїв, о взможені до конкурсово оголошених праць вимоги?

(Конець буде.)

Господарка правительственним фондом релїґійним на Буковинї.

При дебатї над буджетом міністерства рільництва говорив посол Стефанович про господарку православного фонду релїґійного на Буковинї так:

„Фонд сей назвиває дві пяті (лише $^1/_4$ — Ред.) части краю своєю власностию. Управа сего фонду есть так зла, що він замісць яко велика посїлість ґрунтова бути благословеием для краю і людий, став ся проклятєм для Буковини. Єго посїлість складає ся з лїсів і земель. Землї пущені в посесию. (Антисеміти: Самим жидам!) То правда, але то для мене не міродайне. Менї все одно, чи християни чи жиди, коби лиш були добрими господарями. Але то сумно, що они висисають землї, що то несовістні шпекулянти, котрі хотять удержати ся, хотять розбогатїти коштом родючої сили землї.

Адміністрация релїґійного фонду була би мала час позискати для себе порядних посесорів, господарів без уваги на віроісповідане, але то не стало ся, а чому? Православний фонд релїґійний уживає при своїх посесийних контрактах формулярів, взятих із якоїсь виданої і нагородженої в Німеччинї в сїмдесяти роках брошури. Коли-б я мому посесорови предложив до підпису такий контракт примінений до відносин в Німеччинї, то він би на него не згодив ся, хоч би я єму ще й доплачував. Посесор не в силї при розумній господарці додержати такого контракту. А наслїдок того есть такий, що прочі властителї ґрунтів і то як властителї більших посїлостий, так і більші господарі селяни не суть в можности держати у власнім заряді своє господарство; не можуть видержати конкуренциї з многими посесорами релїґійного фонду, котрі господарять коштом родючої сили землї. Всю більшу посїлість, навіть більші селяньскі ґрунти, треба пускати в посесию, а наслїдки того такі, що Буковина величезними кроками зближає ся до повного винищеня землї.

Греко-православний фонд на Буковинї має просторі лїси. Адміністрация лїсів есть зла, брутальна, розбійнича. Она веде ся так само проти інтересів фонду як і проти інтересів краю. Релїґійний фонд пустошить в нечуваний спосіб край, а притім навіть не наповняє своєї власної каси. Земля, поросла найкрасшими і найбуйнїйшими лїсами на Буковинї, стане з часом пустїнею як Крас (Карст). Я розслїджував торік поклади руди на Буковинї і оглядав богато квадратових кільометрів лїсів релїґійного фонду в кімполюнгскім повітї. Можу завірити, що я на цїлих дуже широких просторах не видїв анї одного двайцятьлїтного дерева. (Голоси: Слухайте, слухайте!) Правда, що релїґійний фонд має просторі частини знаменитих лїсів. Але як їх вихісновує ся? Заключають ся контракти вирубу; замісць, щоби фонд релїґійний в тих контрактах забезпечив собі доходи, доводять они до страшно запутаних процесів, і остаточно нема анї дерева, анї гроший за дерево. В 1891. р. зробив фонд релїґійний таку угоду з великим промисловцем бар. Александром Поппером. Нїхто чей не погадає, що я хочу тут бути адвокатом Поппера. Я не маю з ним нїяких інтересів і не стою навіть в товариській звязи. Бар. Поппер предложив відносини того контракту в меморияльї до попередного управителя міністерства рільництва. Коли лиш сотна часть з того, що стоїть в тім мемориялї, є правдою, то спосіб, в який фонд релїґійний адмінїструє свої лїси, есть просто непростимий! До контракту есть долучена картоґрафічна знимка

не слободили, бо я маю лиш одну загадку, та і то аж трояку....

— І овшем! і овшем! — каже Сидор. — Але за того заплатиш аж три шестаки, як угадаємо. Сюда з нев, тов твойов трояков загадков!

— Тож послухайте, ласкаві будьте! — каже Гуцуляк: — Одно лиш я знаю, а ви не знаєте; друге лиш ви знаете, а я незнаю; а трете нї ви не знаете, та нї я не знаю. Відгадайте, коли ласка ваша!

Парубки витріщили очи, як баньки, а Гуцуляк посяг за карабушков, спорожнив ю у свою мошенку, та поклав, кланяючись ґречно усім парубкам, порожну на стів.

— Твоя виграна! — каже Петро по хвили, — тай не дурно ти, вижу, у Дурнолупах родив ся, бо нас гарно у дурнї пошив, та ще до того і облупив. Але за то скажи нам хоть, що оно таке є, що ти лиш знаєш, а ми не знаємо?

— Се, вибачайте, мої дрантиві ногавиці — каже Гуцуляк, обертаючись плечима до парубків, аби їх приконати, що се не загадка, а правда.

— Виграна! — крикнув Василь, плюнувши. — Але що оно таке є, що ми лиш знаємо, а ти не знаеш?

— Се то — каже Гуцуляк, наставивши свою підрану капелюшину — кілько ви менї шестачків скинете, аби я собі або нові штанята купив, або старі дав полатати.

— Виграна! — крикнув Іван, кидаючи Гуцуликови два шестаки у наставлену капелюшину. — Але скажи нам, що тото є, що нї ти не знаєш, та нї ми не знаємо?

— От що: чи схоче менї хто за ваші два шестаки ногавиці продати?... А тепер, Ицку пива на стів, для кождого кварту, аби нїхто не казав, що дурнолупский ледінь мудровецких парубків змудрував!...

12. серпня 1887. року.

ПАМЯТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

З нагоди 35. роковин смерти найбільшого руско-українського ґенія, Д. Мордовцїв помістив у петербургских „Новостяхъ“ з дня 8-го марта коротку, але повну піетизму замітку. Назвавши Шевченка „незабвеннымъ“, він так дальше говорить:

„Я кажу — „незабутнїй“. — Сей, здавалось би, відповідний епітет не все уживає ся на місци і справедливо. Бувають прояви на полї духової творчости, котрі з часом, мов ті предмети, що віддаляють ся від наших очий, постепенно малїють, блїднуть і майже, а часто й зовсїм щезають з умислового, що так виражу ся, горізонту і зовсїм забувають ся. Але бувають прояви на полї творчости людского духа (на ті впрочім вельми скупа загадочна природа й посилає їх людям тілько віками), — прояви, котрих сила не вменьшає ся нї в часї, нї в просторі, а росте і кріпшає з роками і віками. Останним судило ся — по загально-звістному виразови — „рости“, першим судило ся — „малїти“.

Кого з нас не переконали 35 лїт, котрі уплили від дня смерти Т. Г. Шевченка, що імя єго і память про него ростуть і ростуть з роками?

От вчера таки я отримав з полудневої Росиї дуже симпатичний стих одного молодого поета, посьвячений памяти Шевченка. Я не годен не подїлити ся ним з читачем. Ось він:

Вдова безталанна й покритка — від пана,
Що сльози за них проливав ти,
Байстря необуте, під тином забуте,
Що батька не зна як і звати,
І гори високі і кручі глибокі,
Степи ті широкі, безкраї,
І вся Україна і навіть дитина —
Сегодня тебе поминають!
Глагол твій могучий розніс Днїпр ревучий,
З Днїпра вже і вітер розвіяв,
І зерно здорове — твоє щире слово
У нашому серці посїяв.
Те слово велике нам людям — калїкам
Ти в піснях та думах оставив
І в сьвітї як жити, як треба любити —
Себе ти на віки прославив.

предмету. Отже при передачи показало ся, що то, що нарисоване на карті, зовсім не згоджує ся з тереном. Де були нарисовані нові зруби, були старі ліси, де був нарисований праліс, там була толока; де була нарисована дорога, там був потік; словом дирекция дібр не знала навіть, що продає.

Фонд релігійний на Буковині має цінні поклади мінералів. При будові митрополичої палати уживано пишного мармору і иньшого цінного каміня з Карпат. Вірменські гроби, котрим сотки літ, украшені нагробниками з ґраніту, добутого також в буковиньских Карпатах. Завдяки лихій адміністрациї фонду релігійного есть сей материял як для промислу будівельно-технічного так і для артистичного неприступний. Через то, що фонд тих богацтв не експльоатує, кривдить сам себе. Промисл артистичний, який був на Буковині вже перед сотками літ, зруйновано і убито. Тисячам а тисячам пильних рук можна би дати роботу, коли-б експльоатовано ті цінні скарби природи.

Не лїпше стоїть дїло і з експльоатацією вапняка, який знаходить ся в посїданю фонду. Вапно випалює ся все ще в такий самий спосіб, як випалювало ся перед сотками літ. В послїдних роках побудовано в Галичині і на Буковині сотки кільометрів зелїзниць. Виставлено множество касарень. В Чернівцях переведено недавно каналїзацию і побудовано водопроводи. За сотки тисячів спроваджено цементу з Німеччини, підчас коли величезні поклади цементу на Буковині лежать облогом.

Найгірше стоїть дїло з покладами руди на Буковині. То просто не дасть ся оправдати, що адміністрация фонду релігійного на сїм поли робить. Нехай же міністер рільництва в інтересї самого фонду вплине на то, щоби раз зірвано з бюрократичною, з перестарілою адміністрацією, щоби рента ґрунтова в цїлім краю, а тим самим і рента фонду піднесла ся, щоби промисл і торговля розцвили ся знову, щоби Буковина могла знову культивувати ся і европеізувати ся. Коли міністер рільництва возьме ся за сю роботу, тогди щезне та пропасть, яка дїлить нинї Всхід Долитавщини від заходу, пропасть, яку вирівнати есть обовязком правительства. Ми маємо не лиш нести культуру на найдальший Всхід, ми мусимо передовсім культивувати наш власний Всхід, чого доси не було. Коли ґр. Ледебур схоче взяти ся до тої роботи на Буковині, тогди всї Буковинцї в один голос скажуть: Ґр. Ледебур доказав дїла!"

Як з вчерашних телеґрам відомо, міністер Ледебур відповів послу Стефановичеви на его промову і обіцяв приїхати на Буковину, щоби особисто пересьвідчити ся о всїм.

А ми вже ходою йдемо за тобою
Та сїем твою батьківщину,
І піснї сьпіваєм, в них Бога благаєм,
Щоб дав нам з зерна хоч стеблину,
І може настане те время жадане
І стебло в цьвіт розівєть ся: —
Обнїме брат брата й заплакана мати
Погляне на них тай всьміхнеть ся!

В чім-же розгадка такого зросту памяти поета? — питає вкінци Д. Мордорців. — А в тім, відповідає він, що ідеали, котрим покланяв ся поет, змаганя его творчого духа, его симпатії, пориви его любячого серця — носили на собі печать того, що всїм дороге і сьвяте".

Ідеали, змаганя, симпатиї й пориви поета з вдячатком того, що всїм (тут в першій мірі его землякам, Українцям) дороге і сьвяте! Чи-ж се не досить вже сказано в російских „Новостяхъ"? Неясно оно — то правда, але хто знає лиш з наслуху Шевченка і его твори, тому оно зовсїм буде ясно. А годї припустити, щоб не знав сего редактор „Новостей", щоб не знали і другі Великороси, до чого змагав, з чим симе патизував Шевченко. Коли-ж знають, то ми посьвячені Шевченкови стрічки на шпальтах „Новостей" можемо щиро повитати, як факт вельми відрадний.

В. Щ.

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦЇ, дня 14. марта 1896.

Цікаве питане. У нинїшній вступній статї говорить ся між иньшим про видавництва для народу, як редакцийний комітет „Просьвіти" рішає, що для селянина приступне, а що нї. Нам відомо, що справу, чи якась книжочка писана популярно чи незрозуміло для селянина, рішає ся у нас без найменьшої підстави. Столичні люди, що друкують книжки, видають селянина мало, а знають его ще меньше. Що він любить читати, що его бавить і учить, — того ми у своїх канцеляриях не знаємо і не стараємо ся сконтролювати, чи дана книжочка мала бажаний вплив на селян, чи не мала. Ми тілько з наслуху знаємо, що селяни читають радо житя Сьвятих, відтак декотрі оповіданя, листи небесні, Луців Налийвайків, а за те зовсїм не читають і не люблять книжок господарских, на котрі ми кладемо таку вагу. Але все тілько з чуток знаємо, а не певно. Причини таких обявів нам не відомі. Се що-до змісту книжок. Що-до способу їх писаня також не знаємо нічого певного. Суть же ріжні роди популярного писаня. То, що есть зрозуміле для ученика з низшої гімназиї, не конче мусить бути зрозуміле для старшого навіть селянина. І так н. пр. ми не маємо хоч сотнї сьвідоцтв, як селянам сподобала ся ілюстрована історія Руси, видана „Просьвітою", чого в нїй селяни не зрозуміли? А на нашу думку збиране таких сьвідоцтв доконче потрібне. По читальних просьвітних товариств можна би призбирати статистичні данї, які книжочки випозичують ся найрадше з бібліотек — читалень — і з них зложити собі рахунок, на що є найбільший попит. Із справоздань сьвящеників і учителїв, котрі читають селянам популярні книжочки, можна би і треба би також міркувати, що селяни люблять читати. Відтак на підставі таких розслїдів можна би добирати і потрібні теми і потрібну форму до писаня книжочок, котрої ми тепер не знаємо. В улюбленій селянами формі треба би їм подавати і то, до чого они ще не звикли а що для них уважаємо доконче потрібним. Але, як кажемо, мусимо до того всього перше пізнати селян, бо столичні люди їх не знають.

Примірне село. Читаємо в „Дїлї": З приятностию містимо нинї похвалу для громади в Новосїлках язловецких, в повітї бучацким. В тім селї вже від руского Різдва анї один громадянин не пересиджує в коршмі, як то бувало давнїйше. За починoм місцевого начальника громади подали собі господарі руку — тримати ся здалека від коршми, і коршма нинї дійстно стоїть немов пустка. Дуже рідко і то лиш де-хто вступить по сіль або сїрник — і мерщій утїкає. Заслуга в тім головно начальника громади ч. Дмитра Матушевского, чоловіка прикмет благородних. Вся молодїж не пе вже від двох років, бо звязана в церковне братство тверезости; кромі пива, і то дуже рідко, иньших напитків не вживає, до коршми зовсїм не ходить. Навіть „Маланку" перестали сего року обходити, бо кажуть: їм се не лицює; а треба знати, що давнїйше „Маланку" обходили в коршмі. При всїм тім не обійшло ся без сьмішних історий. Жидівка заводила ревними сльозами, підходила всякими облесними штучками... а жид-коршмар намагав ся прихилити до себе начальника громади обіцянкою, що возьме его за спільника до будови дороги. Та нїчо не помогло! Жидиско кинув ся аж до Чорткова до рабіна, та й тут чудотворець якось не поміг анї крихти. Вкінци наш арендар в крайній розпуці удав ся з жалобою до дїдича, барона Блажовского, маршалка повітового. Але що-ж міг єму помогти навіть сам дїдич і маршалок? „Я тобі — сказав він — винаймив коршму, а не людий".

Для остороги емігрантів до Бразилії. Італїйське правительство подає до відомости, що на цїлім бразилїйскім побережу лютить ся незвичайно сильно жовта пропасниця. Остерігаємо отже еміґрантів перед еміґрацією, бо готові легко захорувати, а перед сею слабостию не встоять ся, бо їх тїло до того за слабе.

Торговців людским товаром викрито в Бучачи. Мордко Анґерман, шинкар, разом з своєю дочкою і кількома кумпанами висилали дївчата за границю, за що діставали значну винагороду. Сими днями дістав Анґерман 280 зр. з Румунії, здаєть ся, за людский товар, але заки відобрав з почти, жандармерия арештувала его і его дочку. Слїдство в тій справі веде судия др. Найман.

Великі бурі з снїгом навістили сими днями альпейскі краї. У Відни буря так лютила ся, що по улицях поперевертали ся під напором вітру і мокрого снїгу тяжкі на 50 сотнарів зелїзні стовпи телеґрафічні. Так само лютила ся буря в Тироли, Сольногородї і Стирії. Богато рік повиливало і в многих місцях була перервана комунїкация. На другий день по бурі була у Відни пречудна весняна погода.

Глубока старість. В ґубернії Кнопіо, у Фінляндиї, жиє селянка, котра 31-го грудня м. р. сьвяткувала 131 роковини своїх уродин. Она досить слаба, але память має добру. Она має дїтий, внуків і правнуків разом 192.

Дрібні вісти. Судовий слуга Михайло Оробко в Радівцях одержав при нагоді переходу в стан сталого супочинку срібний хрест заслуги. — В Монастирисках найдено підпоручника при драґонах бар. Константина Василька простріленого. Чи лікарям удасть ся молодого официра, сина б. краєвого маршалка Буковини, а брата знаного посла до ради державної, удержати при житю, доси не знати. Кажуть, що молодий барон хотїв застрілити ся.

Телеґрами „Буковини".

З дня 14-го марта 1896 року.

Ментона. Цїсарска пара гостила вчера у анґлїйскої королевої.

Відень. Палата послів відкинула 126 голосами против 85 внесене, щоби викреслити з буджету субвенцию на перегони, приняв без зміни етат міністерства рільництва, а також резолюциї комісиї, між ними також резолюцию в справі картелїв. — При розправі над етатом міністерства торговлї заявив міністер бар. Ґлянц, що правительство щиро бажає як найскоршого докінченя угоди з Угорщиною на підставі справедливости і умірковaности. Що буджет торговельний не конче потїшаючий, сему не винні торговельні угоди; поліпшене сего стану можна осягнути лише найсовістнїйшою ретельностию. Торговлю з заморскими торгами для австрийских товарів треба управильнити. Товариство „Австрийский Льойд" вже сконсолїдоване. В справі каналу між Дунаєм а Одрою веде правительство переговори з приватною спілкою і небавом їх покінчить, а що-до каналу між Дунаєм-Молдавою-Лабою то студиї ведуть ся дальше. Дрібне ремісництво терпить дуже від фабрик, отже треба ремісництву помочи з одної сторони фаховою наукою і приступностию нових технїчних средств помічних, а з другої сторони ремісничими спілками. Також справа кредиту для ремісників дуже важна і єї розбирає основно рада для підпираня ремісництва. Що-до француской сьвітової вистави міністер відніє ся до інтересованих міністерств і фахових кругів і коли одержить відповіди, приготовить все, щоби Австрия була гідно заступлена. (Живі оплески.) Слїдуюче засїдане в понедїлок.

Берлин. Австрийский міністер заграничних справ ґр. Ґолуховский відїхав відси вчера по полудни.

Париж. Австрийский амбасадор Волькенштайн передав вчера по полудни президентови републики Форови великий хрест ордеру сьв. Стефана.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 9-го марта 1896.

	Львів.		Чернівцї.	
Пшениця . .	від 7.30	до 7.80	від 7.60	до 7.70
Жито . . .	„ 6.25	„ 6.50	„ 6.20	„ 6.25
Ячмінь бров. .	„ 5.—	„ 6.—	„ 4.80	„ 4.90
Ячмінь простий	„ 4.50	„ 5.—	„ 5.50	„ 5.75
Овес . . .	„ 5.30	„ 5.90	„ 5.10	„ 5.25
Ріпак . . .	„ 8.20	„ 8.75	„ 9.25	„ 9.50
Горох . . .	„ 6.—	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.—
Вика . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0·—	„ 0.—
Льнянка . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Біб	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Бобик . . .	„ 4.25	„ 4.75	„ 0.—	„ 0.—
Гречка . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина черв.	„ 25.—	„ 32.—	„ 29.—	„ 33.—
Конюшина біла	„ 45.—	„ 65.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 40.—	„ 0.—	„ 0.—
Кукуруза нова	„ 5.—	„ 5.50	„ 4.55	„ 4.65

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Роґізнї що місяця. Передплата, платна в Роґізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Роґізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.